

Emprenedoria (optativa)

La matèria optativa d'emprenedoria té dos objectius fonamentals: d'una banda, ajudar l'alumnat en la presa de decisions sobre el seu itinerari formatiu i professional, a fi d'adequar les seves capacitats a unes condicions laborals en continu procés de canvi i, de l'altra, fer-li prendre consciència de la necessitat de tenir iniciativa emprenedora, considerada no únicament com un conjunt de qualitats i habilitats necessàries per crear una empresa, sinó com una actitud general que pot ser d'utilitat en les activitats professionals, com en la vida quotidiana. Des d'aquesta perspectiva, el concepte d'emprenedoria ha d'incloure aquest doble vessant: una educació bàsica en actituds i experiències emprenedores que potenciïn l'autonomia, la iniciativa i la confiança en un mateix, i un concepte més específic de formació dirigit vers la capacitat per a l'elaboració d'un projecte d'emprenedoria.

La matèria ha de permetre als alumnes comprendre quins són els valors i les noves cultures del treball, és a dir, aquells conceptes i comportaments clau per enfrontar-se amb èxit al món del treball, i alhora, donar-los confiança en la seva capacitat per millorar. També ha de contribuir a connectar els continguts curriculars d'altres matèries que poden ser importants en l'àmbit laboral: l'ús d'aplicacions informàtiques que s'usin en la gestió administrativa de les empreses, l'ús de diferents llengües per establir relacions socials o comercials, l'ús d'estratègies aplicades a la resolució de situacions problemàtiques, així com habilitats socials que afavoreixin el treball en equip i les relacions interpersonals.

L'emprenedoria suposa el desenvolupament de tot un seguit de capacitats: des de la iniciativa i la presa de decisions fins a la creativitat i la reflexió aplicats a la creació i justificació d'una activitat que, encara que bàsica, pot ser la llavor d'altres projectes futurs. En aquest sentit, aquesta matèria contribueix a l'assoliment de competències bàsiques, com l'autonomia i iniciativa personal i la competència d'aprendre a aprendre, ja que es treballen capacitats que tenen a veure amb el lideratge, l'assumpció de responsabilitats, la capacitat d'elegir, d'imaginar projectes i de portar endavant les accions, però també d'aprendre de les errades i d'assumir riscos, i ser capaç de continuar aprenent de manera més eficaç i autònoma. En el desenvolupament de la matèria s'ha d'evidenciar les possibilitats d'emprendre projectes personals que poden ser aplicables a la realitat i que contemplin la necessitat de seguir aprenent de manera continuada al llarg de tota la vida, així com concretar el propi itinerari acadèmic i professional.

La matèria d'emprenedoria també contribueix a l'assoliment de la competència comunicativa, gràcies a l'ús de la llengua com a instrument de comunicació oral i escrita, i a l'ús d'eines tecnològiques de suport a la comunicació. També s'insisteix en les habilitats de comunicació per establir vincles amb els altres i, en concret, dins l'àmbit laboral, amb persones del mateix o diferent nivell professional. Aquesta capacitat comunicativa es treballa especialment en la capacitat per comunicar el projecte de creació d'una empresa.

Les activitats que es desenvolupen dins la matèria d'emprenedoria també permeten desenvolupar les habilitats relacionades amb la competència digital, que comporta el tractament i presentació de la informació i l'ús de xarxes socials per a les finalitats específiques. D'altra banda, la competència digital també es manifesta en la capacitat d'adaptació a nous models de treball, que comporten formes d'organització i de comunicació com a conseqüència dels canvis tecnològics, així com la disposició a una actualització constant de les destreses en l'ús de les tecnologies.

La matèria també contribueix al desenvolupament de la competència social i ciutadana per mitjà del treball en habilitats socials, tot aprenent a valorar els interessos individuals i els del grup, a treballar en equip per exercir la ciutadania en l'àmbit laboral, però també en la vida personal, i a estar capacitada per prendre les decisions amb coherència i responsabilitat, com a persona empresària, treballadora o consumidora.

Els continguts de la matèria s'estructuren en tres apartats: autoconeixement i itinerari formatiu; mercat laboral i economia financera; i iniciativa emprenedora i projecte d'empresa.

L'objectiu del primer apartat és descobrir i, si escau, ampliar el coneixement de les diferents professions i camps ocupacionals existents en l'entorn, per tal que cada alumne pugui crear, revisar o aprofundir en un itinerari acadèmic-professional coherent, que respongui adequadament a les seves aptituds, interessos i valors. Els continguts d'aquest bloc també se centren en les competències personals i professionals necessàries per afrontar amb èxit els reptes formatius i laborals.

El segon apartat fa referència als conceptes bàsics del treball, l'empresa i l'economia, amb l'objectiu d'introduir l'alumnat en destreses necessàries per resoldre procediments comuns als quals les persones adultes han de fer front, ja sigui a títol personal, com a ciutadans, ja sigui dins el seu àmbit professional (com a treballadors autònoms o per compte d'altri).

Finalment, el tercer apartat se centra en les habilitats personals lligades a l'emprenedoria, amb la finalitat d'aprendre a executar accions amb resolució i eficàcia, en situacions de la vida quotidiana, en un context de treball per compte d'altri, en el sector privat o públic, o bé per compte propi.

Malgrat que es proposa aquesta estructura en tres apartats, cal considerar que els continguts són interdependents i, per tant, es recomana que els coneixements apresos es revisin contínuament, per reforçar el vessant formador i orientador de la matèria.

El fil conductor de la matèria és la presa de decisions de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional des d'un coneixement més aprofundit de la realitat. Això implica, per part del professorat, potenciar un conjunt d'actituds i hàbits que reforcin l'adquisició d'autonomia i d'esperit crític per part de l'alumnat, per definir clarament els objectius, establir alternatives vàlides, i reflexionar sobre els estereotips –molts dels quals lligats al gènere- que pesen sobre determinades opcions formatives i laborals. En aquest darrer sentit, cal capacitar l'alumnat entorn de la necessitat de fomentar i valorar les iniciatives empresarials engegades o liderades per dones. Aquest treball, que ha de tenir coherència amb l'acció tutorial de l'etapa, pot cristal·litzar en la confecció, per part de l'alumne/a, del seu propi itinerari formatiu.

És important donar a la matèria un enfocament pràctic, tot afavorint l'aplicació de coneixements adquirits en altres matèries al llarg dels cursos anteriors de l'educació secundària obligatòria, com poden ser les ciències socials, geografia i història, les matemàtiques o les tecnologies, en situacions i casos reals i de la vida quotidiana. En aquest sentit, l'entorn més proper a l'alumnat proporciona un ventall de possibilitats per emmarcar activitats relacionades amb el món laboral i empresarial: visites, pràctiques, entrevistes, converses, tallers, aprenentatge-servei, etc. Es recomana incloure activitats en contextos propers a la realitat per mitjà de simulacions, que ajuden l'alumnat a situar-se en un context real, tot treballant no únicament conceptes sinó també les actituds i els hàbits necessaris en assumptes tan diversos com les entrevistes de feina, els tràmits per demanar un crèdit personal o d'empresa, o la

signatura d'un contracte d'adquisició d'un bé o servei. Finalment, hi ha continguts que es poden vehicular per mitjà de comunitats d'aprenentatge o plataformes virtuals que permetin la participació d'altres membres de la comunitat educativa, les famílies i agents de l'entorn, amb perfils professionals i trajectòries vitals diversos i exemplaritzants.

S'ha inclòs una activitat pràctica de cloenda, consistent en la creació d'un projecte empresarial que, en algun cas, podria posar-se en pràctica. Aquest projecte està pensat per implementar-se en equip, partint d'un pla d'empresa on s'especifiqui la idea de negoci (producte o servei), l'equip humà i material requerit i la planificació de les tasques a fer per muntar l'empresa. Pot anar associat al disseny d'una acció de marketing per mostrar, de manera creativa, la idea de negoci, tot fent ús de les tecnologies de la comunicació i dels mitjans audiovisuals. En aquest sentit, caldrà tractar amb l'alumnat valors com la sostenibilitat mediambiental, la viabilitat del negoci i el consum responsable. També és recomanable posar l'alumnat en la situació d'haver d'exposar el seu pla d'empresa, tot aplicant tècniques de comunicació verbal i no verbal. Pot ser un espai adient perquè la llengua estrangera sigui una de les llengües vehiculars del projecte.

L'avaluació ha de tenir en compte els diferents tipus de continguts implicats, tant conceptuals com procedimentals i actitudinals, i alhora ha de ser una avaluació en l'acció, que permeti valorar no només els resultats finals sinó també els processos de reflexió i creixement personal, i l'elaboració i aplicació de projectes. També ha de ser formativa per al professorat com per a l'alumnat, atès que ha de permetre al professorat identificar la idoneïtat i adequació de les estratègies d'ensenyament i a l'alumnat els obstacles del seu aprenentatge i la construcció d'estratègies de superació.

OBJECTIUS

La matèria d'emprenedoria de l'educació secundària obligatòria té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Identificar les competències, interessos i actituds envers la feina per poder prendre decisions personals de formació i inserció laboral i adaptar-se de manera flexible als canvis que puguin produir-se al llarg de la vida personal i professional.
2. Aprendre a elaborar el propi itinerari formatiu i professional, tot tenint en compte la formació permanent i les expectatives personals i a partir de l'autoconeixement i de la recerca d'informació sobre les diferents opcions formatives i professionals.
3. Ampliar el coneixement de professions diverses mitjançant entrevistes, visites, estudis de casos i recerca d'informació directa o indirecta, superant els estereotips de gènere.
4. Determinar els trets bàsics de les actituds, qualitats personals i les capacitats que identifiquen la persona emprenedora i aplicar-los al disseny d'una idea empresarial viable, tot emprant les eines adequades i analitzant la informació necessària.
5. Valorar el paper de l'empresa com a organització proveïdora de béns i serveis, i com a generadora de llocs de treball, que actua de forma socialment responsable.

6. Localitzar fonts d'oferta de feina en els sectors públic i privat, en l'entorn socioeconòmic local, regional, nacional i internacional, i analitzar les característiques dels diferents llocs de treball que ofereixen.

7. Realitzar activitats que contribueixin a millorar el treball en equip com a font de dinamització social i com a mitjà per compartir idees i esforços.

8. Cercar, seleccionar i interpretar la informació, utilitzar-la de forma crítica i comunicar-la de forma organitzada als altres, tot usant les TIC i aplicant tècniques de comunicació verbal i no verbal.

CONTINGUTS

Autoconeixement i itinerari formatiu

- Coneixement i acceptació crítica de les característiques personals pròpies i de les competències per afrontar amb garanties els reptes acadèmics i professionals futurs.
- Utilització de diferents instruments per classificar i analitzar les diferents vies d'accés als nivells acadèmics i les competències i titulacions que se'n deriven, i les diferents famílies professionals i sortides laborals. Valoració de la necessitat de la formació al llarg de la vida.
- Recerca sobre les diferents tasques que fan professionals de diferents nivells de qualificació, per mitjà de la presa de contacte directe o indirecte en contextos laborals i productius, tot superant estereotips de gènere i altres prejudicis.
- Aplicació dels coneixements al disseny del propi itinerari formatiu i professional per arribar a desenvolupar les branques professionals que responen a les pròpies expectatives, aptituds, i interessos, tot valorant la necessitat de la formació permanent.

Mercat laboral i activitat econòmica

- Aplicació de conceptes bàsics d'economia a l'anàlisi present i a la projecció futura dels sectors d'ocupació de l'entorn proper, dins un context econòmic europeu i internacional.
- Identificació del paper social de les empreses com a proveïdores de béns i serveis i com a generadores de llocs de treball, per mitjà de l'estudi de casos i l'anàlisi d'informacions procedents de fonts diverses i el debat. Valoració positiva de les empreses socialment responsables amb el seu entorn i de l'ètica professional.
- Comprensió de les relacions bàsiques que s'estableixen entre les empreses i altres agents econòmics (proveïdors, bancs, subministradors de serveis, Hisenda Pública, administració local...).
- Coneixement de les principals característiques relacionades amb les formes de treball i identificar les relacions laborals en cada cas: treball per compte propi

(autocupació) i treball per compte d'altri. Anàlisi dels canals de recerca de feina i dels sectors emergents a l'entorn proper.

Iniciativa emprenedora i projecte d'empresa

- Identificació dels valors i cultures del treball i de les capacitats emprenedores (presa de decisions, lideratge, capacitat de gestió i de treball en equip, etc.) per mitjà de la presa de contacte directe o indirecte amb contextos laborals i productius i amb professionals de diferents sectors econòmics.
- Generació d'idees de negoci i estudi del mercat potencial per a la idea de negoci proposada, mitjançant l'anàlisi de la situació de les empreses competidores i/o l'estudi de mercat, tot valorant les condicions de viabilitat, innovació i sostenibilitat de l'empresa.
- Resolució de diferents situacions empresarials simulades, relatives a la creació, gestió i organització interna d'una empresa.
- Planificació i execució en grup d'un senzill projecte empresarial, identificant les diverses parts de què consta, i utilitzant adequadament diferents fonts i recursos, incloses les TIC. Exposició oral del projecte, tot aplicant tècniques de la comunicació verbal i no verbal per expressar-se amb rigor i fluïdesa.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Reconèixer les competències personals i socials requerides pel mercat de treball per a diferents professions i assolir habilitats i actituds relacionats amb l'emprenedoria, tot partint d'una avaluació de les pròpies competències i identificant diferents estratègies que ajudin en la presa de decisions.

2. Utilitzar adequadament diferents tipus de fonts, incloses les TIC, per obtenir informació, fiable, rigorosa i contrastada sobre les característiques del mercat de treball actual, tant de l'entorn proper, com en relació amb un context europeu i internacional.

3. Descriure les característiques específiques d'algunes professions i llocs de treball de diferents sectors d'activitat i interpretar algunes projeccions d'ocupabilitat en els sectors analitzats.

4. Relacionar adequadament l'oferta de formació inicial i permanent i una o diverses professions que formin part del propi projecte d'itinerari formatiu i professional i dissenyar les accions a seguir per a la consecució dels objectius personals, tot valorant positivament la necessitat de la formació al llarg de la vida.

5. Identificar les característiques d'una relació laboral. Analitzar els passos a seguir per accedir a una feina per compte d'altri, en el sector privat o públic, o bé per compte propi.

6. Reconèixer l'estructura organitzativa bàsica d'una empresa i les funcions que desenvolupa en el món econòmic i productiu, tot detectant les característiques que ha de tenir una empresa innovadora i sostenible en el món actual.

7. Identificar les parts que integren un projecte d'empresa i desenvolupar-ne un, manifestant una actitud creativa i autònoma per gestionar la pròpia feina, afrontar els problemes que es puguin plantejar i reconduir si escau les estratègies, així com una actitud de cooperació i responsabilitat en el treball en equip.

8. Aplicar tècniques de comunicació verbal i no verbal durant l'exposició pública dels resultats d'una recerca individual o col·lectiva, estructurant el discurs amb rigor i amb el suport dels mitjans audiovisuals i de les TIC.